

Sygn. akt I ACa 364/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2015r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Zbigniew Stefan Cendrowski (spr.)

Sędziowie: SA Ewa Kaniok

SO del. Małgorzata Mączkowska

Protokolant: ref. staż. Michał Strzelczyk

na rozprawie

rozpoznał sprawę z powództwa (...) spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością z siedzibą w W.

*przeciwko Przedsiębiorstwu Produkcyjno - Usługowemu (...) spółce z ograniczoną
odpowiedzialnością z siedzibą w W.*

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 10 września 2014 r., sygn. akt XVI GC 357/13

1. zmienia zaskarżony wyrok i zasądza od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz powódki Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Usługowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 500.000 zł (pięćset tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od 10 lutego 2009 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałej części;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

4. zasądza od pozwanej Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Usługowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, od których powódka była zwolniona.

Małgorzata Mączkowska Zbigniew Stefan Cendrowski Ewa Kaniok

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19 sierpnia 2009 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Usługowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwoty 500.000,00 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30 grudnia 2006 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że dochodzoną kwotę wpłaciła na rzecz pozwanej tytułem zaliczki na urządzenie dla Hotelu (...) w O., zgodnie z uzgodnieniami stron oraz ze zleceniem z dnia 13 września 2006 roku, za pośrednictwem ówczesnego inwestora - (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.. Środki pieniężne wpłynęły na rachunek pozwanej dnia

26 października 2006 roku i w tym dniu pozwana wystawiła na rzecz powódki fakturę zaliczkową nr (...). Pomiędzy stronami nie doszło do zawarcia umowy, gdyż w dniu 19 grudnia 2006 roku pozwana zawarła umowę bezpośrednio z investorem. W dniu 29 grudnia 2006 roku pozwana wystawiła fakturę VAT korygującą nr (...) do faktury VAT zaliczkowej nr (...) do wartości zero, stąd zobowiązana była i jest do zwrotu otrzymanej zaliczki w wysokości 500.000,00 zł, czego nie uczyniła.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości twierdząc, że przekazana jej zaliczka w kwocie 500 000,00 złotych została rozliczona przez pozwaną z (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., a powódka nie ma legitymacji biernej w niniejszej sprawie. Pozwana podniosła ponadto zarzut przedawnienia roszczenia wobec wniesienia powództwa po upływie terminu dwuletniego właściwego dla zwrotu świadczenia z tytułu umowy zlecenia robót z

13 września 2016 roku.

Wyrokiem z dnia 25 lutego 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 7 217,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na skutek apelacji powódki od powyższego wyroku, Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 28 marca 2012 r., uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie toczące się w sprawie w okresie od 25 maja 2010 r. do 27 września 2010 r. i od 11 października 2010 r. do 15 października 2010 r. i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy strony podtrzymywały swoje wcześniejsze stanowiska.

Wyrokiem z dnia 10 września 2014 r. Sąd Okręgowy w punkcie pierwszym oddalił powództwo i w punkcie drugim zasądził od (...)

spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Usługowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 12 617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wobec połączenia (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., w trybie art. 492 § 1 pkt 2 ustawy Kodeks spółek handlowych, z innymi spółkami poprzez zawiązanie nowej spółki, postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2013 r. Sąd zawiesił postępowanie na podstawie art. 174 1 pkt 1 k.p.c. i podjął je z udziałem (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. jako następcy prawnego powódki.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 grudnia 2005 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., jako wykonawca, zawarł z (...) Biuro (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., jako zamawiającym, umowę nr (...) o wykonanie robót budowlano-montażowych i wykończeniowych na działce położonej w O..

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., a Przedsiębiorstwem Produkcyjno - Usługowym (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. prowadzone były w drugiej połowie 2006 r. uzgodnienia co do zawarcia umowy o podwykonawstwo. Pismem z dnia 13 września 2006 r. powód zlecił pozwanej roboty polegające na wykonaniu poprawek po firmie (...) na rozbudowie Hotelu (...) w O., jednak zlecenie nie zostało przyjęte przez pozwaną.

Pismem z 20 października 2006 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zwrócił się do (...) Biuro (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o wypłacenie zaliczki na poczet zakupu urządzeń niezbędnych do wykonania instalacji wentylacji na budowie Rozbudowa Hotelu (...) w O. w kwocie 500 000,00 zł netto na konto wykonawcy robót - Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowe (...) Sp. z o.o.

W dniu 25 października 2006 r. (...) Biuro (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. przelał ze swojego konta na rzecz pozwanej kwotę 500.000,00 zł, wskazując jako tytuł płatności: „zaliczka na poczet zakupu urządzeń do instalacji wentylacji - rozbudowa Hotelu (...) - w imieniu W. (...)

W związku z ww. płatnością pozwana wystawiła w dniu 26 października 2006 r. fakturę VAT nr (...) na kwotę 610.000,00 zł brutto określając, że jest to zaliczka na urządzenia dla Hotelu (...) w O. zgodnie ze zleceniem robót z dnia 13 września 2006 r. i wskazując, że kwotę 500.000,00 zł zapłacono przelewem 26 października 2006 r.

Pomiędzy stronami nie doszło do zawarcia umowy o podwykonawstwo, natomiast w dniu 19 grudnia 2006 r. pozwana zawarła umowę nr (...) na wykonanie tych robót bezpośrednio z (...) Biuro (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

W dniu 29 grudnia 2006 roku pozwana wystawiła fakturę VAT korygującą nr (...) do faktury VAT zaliczkowej nr (...) do wartości zero.

W tym samym dniu pozwana wystawiła fakturę VAT nr (...) na kwotę 500 000,00 zł brutto na rzecz (...) Biuro (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wskazując, że jest to zaliczka na zakup urządzeń dla budowy Centrum (...) i rozbudowanej części hotelowej (...) w O. M.. zgodnie z umową nr (...).

W piśmie z 9 lutego 2007 r., skierowanym do (...) Biuro (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wskazała, że w związku z otrzymaniem od pozwanej faktury korygującej nr (...), przekazaną zaliczkę przeksięgowuje z konta pozwanej na ich konto i dołączyła do pisma fakturę korygującą M./ (...) z 6 lutego 2007 r.

Pismem z dnia 27 marca 2009 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wezwała pozwaną do zwrotu kwoty 500.000,00 zł do dnia 3 kwietnia 2009 roku. Pozwana odmówiła zapłaty. Powódka ponowiła wezwanie do zapłaty.

Przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygnaturą akt XX GC 722/07 toczyło się postępowanie z powództwa (...) Biuro (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. przeciwko (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o zapłatę kwot wynikających z rozliczenia stron w związku z odstąpieniem od umowy nr (...) z 8 grudnia 2005 r., zakończone prawomocnym wyrokiem z dnia 29 września 2011 r., na skutek oddalenia apelacji pozwanej wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 lipca 2012 r. W postępowaniu tym przy ustalaniu wysokości zaliczek należnych (...) zarówno Sąd I instancji, jak i Sąd Apelacyjny w Warszawie, oparły się o wyliczenia powoda nie kwestionowane przez pozwanego i nie dokonywały szczegółowych ustaleń dotyczących rozliczeń w związku z wystawieniem przez (...) faktury korygującej nr (...) z dnia 6 lutego 2007 r. na kwotę 500.000,00 zł brutto.

Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne.

Mając na uwadze treść art. 65 § 1 i 2 k.c. Sąd Okręgowy wskazał, że treść stosunków dla budowy Centrum (...) i rozbudowanej części hotelowej (...) w O. M.. zgodnie z umową nr (...). Sąd Okręgowy wskazał, że (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zaakceptowała ww. korektę faktury, gdyż w piśmie z 9 lutego 2007 r., skierowanym do (...) Biuro (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wskazała, że w związku z otrzymaniem od pozwanej faktury korygującej nr (...), przekazaną zaliczkę przeksięgowuje z konta pozwanej na ich konto i dołączyła

do pisma fakturę korygującą M./ (...) z 6 lutego 2007 r., co jak wynika z zeznań świadka A. M., nastąpiło w wyniku uzgodnień księgowych tych spółek.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał, że nastąpiła zmiana stosunków między stronami, gdyż poprzedniczka prawna powódki, wystawiając fakturę korygującą M./ (...) z 6 lutego 2007 r., zgodziła się w istocie na przeksięgowanie świadczenia otrzymanego przez pozwaną na konto (...) i zmniejszyła swoją wierzytelność w stosunku do tej spółki o sporną kwotę 500.000 zł. Sąd Okręgowy podkreślił, że wobec niekwestionowania przez spółkę (...) korekty faktury zaliczkowej nr (...) do wartości zero, dokonanej przez pozwaną fakturą nr (...) i nie domagania się przez nią zwrotu zaliczki przez ponad 2 lata od przekazania zaliczki, pozwana rozliczyła ją zgodnie z dokonaną korektą na rzecz spółki (...), nie jest już zatem wzbogacona kosztem powódki (art. 409 k.c.).

Sąd Okręgowy wskazał, że fakt innych rozliczeń między (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. a (...) Biuro (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w procesie toczącym się Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygnaturą akt XX GC 722/07 o zapłatę kwot wynikających z rozliczenia stron w związku z odstąpieniem od umowy nr (...) z 8 grudnia 2005 r., wynika z tego, że w postępowaniu tym przy ustalaniu wysokości zaliczek należnych (...), zarówno Sąd I instancji, jak i Sąd Apelacyjny w Warszawie, oparły się o wyliczenia powoda nie kwestionowane przez pozwanego i nie dokonywały szczegółowych ustaleń dotyczących rozliczeń w związku z wystawieniem przez (...) faktury korygującej nr (...) z dnia 6 lutego 2007 r. na kwotę 500.000,00 zł brutto. Okoliczności te, zdaniem Sądu Okręgowego, nie mogą mieć zatem znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie niniejszej.

Sąd Okręgowy wskazał, że uznanie bezzasadności żądania pozwu czyni bezprzedmiotowym podnoszony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia, aczkolwiek zarzut ten był niezasadny, gdyż od dnia przekazania zaliczki do dnia wniesienia pozwu nie upłynął trzyletni okres przedawnienia wskazany w art. 118 k.c.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniosła powódka zarzucając temu orzeczeniu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 409 k.c. w zw. z art. 6 k.c., art. 65 k.c. w zw. z art. 38 k.c. w zw. z art. 60 k.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 519 k.c. w zw. z art. 522 k.c. w zw. z art. 99 § 1 k.c., art. 522 k.c. w zw. z art. 519 k.c. i wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 500.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2006 r. do dnia zapłaty i odsetek ustawowych od zaległych odsetek za opóźnienie w zapłacie naliczanych od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Uzasadnione są zarzuty zawarte w apelacji, tak dotyczące uchybień procesowych i ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy, jak i naruszenia prawa materialnego - art. 409 k.c. przez jego niezastosowanie.

Na wstępie należy odnieść się do zarzutów natury procesowej mających wpływ na ocenę zasadności ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy, jako że jedynie prawidłowo ustalony stan faktyczny pozwala na dokonanie oceny prawnej.

Należy wskazać i podkreślić, że tak Sąd Okręgowy jak i Sąd Apelacyjny możliwość poczynienia niezbędnych ustaleń faktycznych – miały ograniczoną – do dowodów przedstawionych przez strony procesu. Są nimi, oprócz zeznań świadków i strony, dowody z dokumentów przedstawionych przez strony i złożonych do akt niniejszej sprawy. Brak jest dowodów mogących znajdować się w aktach sprawy toczącej się pod sygn. akt XX GC 722/07 i VI ACa 316/12 – wytoczonej stronie powodowej jako wykonawcy przez (...) – Biuro (...) Spółkę z o.o. w W. jako inwestora.

Z akt tej sprawy jako dowody znajdują się: odpis pozwu (...) oraz odpis wyroku wraz z uzasadnieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 26 lipca 2012 r. sygn. akt VI ACa 316/12.

Na podstawie takich dowodów konieczne było ustalenie rzeczywistych stosunków prawnych łączących strony.

Jako jednoznacznie wynikające z tychże dowodów należało ustalić, co też nie było kwestionowane przez strony, że co najmniej od sierpnia 2006 r. do października 2006 r. trwały między stronami zaawansowane negocjacje zmierzające do zawarcia umowy o podwykonanie.

Zasadnie Sąd Okręgowy w swoich ustaleniach powołał się na pismo powoda z 13 września 2006 r., z tym jednakże, że stwierdzenie, iż zlecenie to „nie zostało przyjęte przez pozwaną” nie oddaje w pełni rzeczywistego stanu rzeczy.

Sąd Apelacyjny miał bowiem na uwadze również stanowisko strony pozwanej wyrażone w jej piśmie z 27 września 2006 r. (k. 30 akt). Z treści tegoż pisma nie wynika, by strona pozwana odmówiła współpracy, co ostatecznie potwierdza treść pisma pozwanej z 13 października 2006 r.

(k. 31), stanowiącego swojego rodzaju ofertę dalszego współdziałania.

W takim stanie rzeczy strona powodowa miała uzasadnione podstawy do oceny, że dojdzie do zawarcia z pozwaną umowy o podwykonanie i skutkiem tego było przekazanie jej kwoty 500.000 zł jako zaliczki na zakup urządzeń (k. 26 akt).

Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia, iż kolejne czynności strony powodowej – jako głównego wykonawcy, (...) – jako inwestora i strony prawnej jako przyszłego podwykonawcy – były czynnościami wypełniającymi znamiona instytucji przekazu. Powódka uznała, że ma obowiązek spełnić na rzecz pozwanej stosowne świadczenie (na poczet umowy – w formie zaliczki na zakup urządzeń); w relacjach z inwestorem była również wierzycielem z tytułu wykonywanych prac. Inwestor jako przekazany spełniał świadczenie głównego wykonawcy. Strona pozwana jako odbiorca przyjęła świadczenie przekazującego (bezsporne). Z chwilą tą nastąpiło wygaśnięcie zobowiązania przekazanego wobec przekazującego (umorzenie długu ze stosunku pokrycia), ale również – a w sprawie niniejszej – przede wszystkim – nastąpiło wygaśnięcie zobowiązania przekazującego wobec odbiorcy (umorzenie długu ze stosunku waluty).

Jeżeli do powstania stosunku waluty nie dojdzie lub jest on wadliwy – świadczenie spełnione przez przekazującego jest świadczeniem nienależnym, a przekazującemu przysługuje roszczenie o zwrot wobec odbiorcy.

Strona pozwana prezentowała w toku postępowania stanowisko, że wszelkie stosunki zobowiązaniowe stron wygasły w związku z nie zawarciem umowy o podwykonania. W świetle wyżej przedstawionych ustaleń i rozważań stanowisko to jest błędne; strona pozwana pomija bowiem skutki spełnienia świadczenia przez stronę powodową, które to skutki pozostają, mimo niedojścia do zawarcia umowy.

Strona pozwana wyrażała następnie pogląd, że nastąpiła zmiana wzajemnych praw i obowiązków wynikająca z tego, że zawarła umowę bezpośrednio z inwestorem i z nim uzgodniła, że otrzymaną zaliczkę inwestor zaliczy na poczet wzajemnych rozliczeń. Pogląd taki jest również błędny, jako że nie jest możliwe, by istniejący stosunek zobowiązaniowy pozwanej z powódką (będący skutkiem spełnienia przez nią nienależnego świadczenia), został zmieniony przez umowę pozwanej z podmiotem trzecim (inwestorem).

Nie jest też uzasadnione powoływanie się przez pozwaną na skutki wystawienia przez powódkę tzw. faktury korygującej z 6 lutego 2007 r.

(k. 74, 193) oraz pismo powódki z 9 lutego 2007 r. (k. 192), mające świadczyć o tym, iż wskutek tych czynności strona pozwana została zwolniona z odpowiedzialności wobec strony powodowej. Strona pozwana nie precyzuje przy tym, w jaki sposób mogłoby to nastąpić – w drodze jakich czynności prawnych.

Sąd Apelacyjny na podstawie dokonanych ustaleń faktycznych nie znajduje podstaw do oceny skutków prawnych takich czynności, jak twierdzi to pozwana.

Tak wystawienie jak i przesłanie tzw. faktury korygującej wraz z pismem z 9 lutego 2007 r. stanowiło czynność faktyczną; czynności takie mogą, ale nie muszą stanowić jednocześnie czynności prawnej wyrażonej przez oświadczenie woli.

Na wstępie rozważań w tym zakresie należy podkreślić, że w stanie faktycznym i prawnym powstałym w sprawie wskutek przyjęcia przez pozwaną świadczenia powódki – stała się ona zobowiązana do zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia. Z takim roszczeniem występuje strona powodowa, zatem na stronie pozwanej spoczywa ciężar dowodu, że stronie powodowej roszczenie takie już nie przysługuje.

Mogłoby to np. nastąpić przez zwolnienie z długu czy przelew wierzytelności. Jednakże pozwana musiałaby udowodnić, iż strona powodowa złożyła stosowne oświadczenie woli skutkujące zwolnieniem jej od zobowiązania wobec powódki. W toku procesu strona pozwana nie wykazała tego. Nie jest wystarczające powoływanie się na dwa wyżej wskazane dokumenty. Po pierwsze – brak jest podstaw do oceny, że są one wyrazem oświadczenia woli – o określonej treści – oraz dokonanie przez organ uprawniony do takiej czynności. Brak jest też podstaw do oceny, że doszło do zmiany stanu prawnego przez czynności konkludentne.

Sama treść tak cytowanej faktury jak i pisma z 9 lutego 2007 r. nie jest jasna. Zeznania świadków i strony nie przybliżyły oceny rzeczywistego zamiaru stron i woli powódki w tym zakresie. Jednakże analiza tych dowodów - oraz - co istotne – analiza kolejnych czynności w sprawie nie pozwalają na ocenę, że strona powodowa w jakikolwiek sposób zamierzała zwolnić pozwaną z zobowiązania, czy też że w jakikolwiek sposób wyzbyła się wobec niej przysługującej jej wierzytelności.

Zeznania świadka I. J. (k. 333 akt) są w tym zakresie sprzeczne z zeznaniami tak świadka A. B. (1) (k. 249 – 250) jak i J. S. (1) (k. 250 – 251 akt). Należy zatem ocenić ciąg czynności i wydarzeń mających miejsce pomiędzy powódką jako wykonawcą, a (...) jako inwestorem, gdyż w tych relacjach strona pozwana upatruje - niesłusznie - braku swojego zobowiązania.

(...) wystawił fakturę (...) z 30 października 2006 r., na kwotę 872.772,23 zł – jako zaliczkę na materiały i roboty dla podwykonawców (k. 75 akt); następnie powódka wystawiła opisywaną już fakturę korygującą z 6 lutego 2007 r. (k. 74 akt), jako przedmiot wpisując „zaliczka na materiały: roboty dla podwykonawców”, dalej zaś – „zmniejszenie K. poz. 6 załącznika”, gdzie w pozycji 6 jest „K.. 500.000 zł wentylacja”, a jako przyczynę korekty wpisując: wystawienie faktury korygującej VAT (dotyczyło to faktury korygującej K. z 29 grudnia 2006 r.).

Oznaczałoby to, że zamiarem powódki było zmniejszenie jej wierzytelności wobec (...) jako inwestora.

W tym miejscu Sąd Apelacyjny odnosi się do treści pozwu (...) przeciwko powódce. Z treści tegoż pozwu wynika, że (...) ocenia sytuację wywołaną wystawieniem faktury z 6 lutego 2007 r.

i treścią pisma z 9 lutego 2007 r. – w ten sposób, że (...) – spółka z o.o. w W. pomniejsza swoje żądanie zapłaty wobec inwestora z tytułu rozliczeń za wykonane roboty budowlane (w części dotyczącej podwykonawców) o kwotę 500.000 zł. W związku z powyższym (...) dokonywał korekty zaliczek (k. 217 akt, str. 8 pozwu). Następnie (...) w pozwie (k. 217 in fine) stwierdza, że należności (...) zostały przez (...) pomniejszone o kwotę 500.000 zł (str. 8 pozwu in fine). Powyższe koresponduje w pełni z treścią zeznań świadków A. B. (k. 249 akt) i J. S. (k. 250 – 251 akt).

Treść pozwu innego podmiotu stanowi w realiach sprawy odzwierciedlenie stanowiska tegoż podmiotu – inwestora; jednakże Sąd Apelacyjny dokonał oceny tegoż stanowiska w konfrontacji z dowodami w postaci cytowanych już dokumentów oraz zeznań świadków.

Sąd Apelacyjny miał również na uwadze treść uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 26 lipca 2012 r. sygn. akt VI ACa 316/12 (k. 662 – 690 akt). Jest to szczególny dowód – stanowiący odzwierciedlenie stanowiska

sądu powszechnego rozpoznającego określony spór. W sprawie niniejszej stanowi on potwierdzenie stanowiska prezentowanego przez podmiot trzeci – inwestora – wobec wykonawcy oraz stanowi potwierdzenie zasadności rozliczeń dokonanych przez inwestora z wykonawcą z tytułu wiążących strony umów.

Sąd Apelacyjny o tyle nie podziela oceny Sądu Okręgowego, iż wszystkie powyżej omówione dowody, wraz z treścią pozwu i uzasadnieniem Sądu Apelacyjnego wskazują jednoznacznie, iż inwestor w rozliczeniach z wykonawcą (powódką) pomniejszył swoje zobowiązanie wobec powódki o kwotę 500.000 zł. Wynika to tak z treści dokumentów, zeznań świadków, jak też stanowiska inwestora w sprawie o sygnaturach akt XX GC 722/07 i VI ACa 316/12.

Zasadnie Sąd Okręgowy stwierdził, że w sprawie z powództwa (...) sądy obu instancji oparły się na wycieniach powoda nie zakwestionowanych przez pozwanego i nie dokonywały szczegółowych ustaleń co do wzajemnych rozliczeń. Ale należy wskazać, że oznacza to również, że za podstawę ustaleń faktycznych sądy przyjęły twierdzenia i dowody powoda nie zakwestionowane przez pozwanego – a wynika z nich, że (...) jako inwestor zapłacił na rzecz powódki jako wykonawcy należne jej kwoty wynagrodzenia pomniejszone o 500.000 zł.

Błędna jest natomiast ocena Sądu Okręgowego, co do tego, że strona pozwana nie jest już wzbogacona kosztem powódki. Ocena taka jest sprzeczna z poczynionymi w sprawie przez Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny ustaleniami faktycznymi. Nie jest zrozumiałe, co oznacza stwierdzenie tegoż sądu, że spółka (...) „nie kwestionowała” korekty faktury zaliczkowej, a błędne jest przypisanie stronie powodowej zamiaru i woli (o bliżej nieokreślonej treści) wynikającej tylko i wyłącznie z faktu „nie domagania się zwrotu zaliczki przez ponad dwa lata”.

Jak już zostało to przedstawione – Sąd Apelacyjny uzupełnił ustalenia faktyczne w oparciu o dowody przedstawione przez strony, w tym i przez stronę pozwaną. Pozwana nie przedstawiła żadnych innych dowodów, w tym w szczególności mogących znajdować się w aktach innej sprawy sądowej, zatem sądy obu instancji ograniczone były do oceny materiału dowodowego przedstawionego przez strony. Z żadnego dowodu nie wynika, ani bezpośrednio, ani pośrednio, by strona powodowa zwolniła stronę pozwaną w jakikolwiek sposób od obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia.

Błędem jest też przypisanie takich skutków jakimkolwiek czynnościom czy to strony pozwanej, czy też wspólnym czynnościom tej strony z inwestorem.

Uzgodnienia pozwanej z inwestorem (podmiotem trzecim), nie mogły zwolnić jej z obowiązku ciężącego na niej wobec powódki.

Jak zatem wynika z poczynionych przez Sąd Apelacyjny ustaleń – powódka ciągle posiada skuteczne roszczenie wobec pozwanej z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Pozwana zaś w toku procesu nie wykazała, by jakiegokolwiek jej rozliczenia z inwestorem, związane wszak z umową z nim w grudniu 2006 r. - uzasadniały ocenę, że nie jest już wzbogacona, lub też, że wyzbywając się wzbogacenia, nie powinna była liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Zgodnie z treścią art. 6 k.c. to na stronie pozwanej ciążył obowiązek udowodnienia, że zaszły przesłanki określone przepisem art. 409 in fine, zwalniające ją od odpowiedzialności wobec powódki.

Pozwana była podmiotem gospodarczym działającym profesjonalnie na rynku i winna była mieć świadomość, że jakiegokolwiek jej jednostronne czynności nie mogą odnieść skutku wobec powódki. Nie wykazała zaś, że doszło do zawarcia umowy z powódką, na mocy której zwolniona została od obowiązku świadczenia na jej rzecz.

Żądanie powódki jest zatem uzasadnione – stosownie do treści art. 405 k.c. Nie zachodzą zaś przesłanki określone w art. 409 k.c. zwalniające pozwaną od obowiązku zwrotu uzyskanych korzyści.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji, zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c.

Odsetki za opóźnienie zostały zasądzone od 10 lutego 2009 r. – mając na uwadze, że pozwana była w opóźnieniu do tego momentu – po wezwaniu jej do zapłaty przez powódkę (k. 55 akt sprawy).

O kosztach orzeczono stosownie do rozstrzygnięcia – zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c.